



Naturskyddsföreningen

Hur går det med restaureringen av svensk natur – vad gör regeringen?



Den gröna given- förra mandatperiodens flaggskeppsprojekt



"Vi föreslår en grön omställning för alla, för att förbättra människors välbefinnande och för att kunna lämna över en frisk planet till kommande generationer."

Frans Timmermans, EU-kommissionens förste vice ordförande

"Den europeiska gröna given är vår nya tillväxtstrategi. Den ska hjälpa oss minska utsläpp och skapa jobb."

Ursula von der Leyen, EU-kommissionens ordförande



Strategi för
biologisk
mångfald

Restaurerings-
förordning

Restoring wetlands, rivers, forests, grasslands, marine ecosystems, and the species they host will help:



Increase biodiversity and secure the things nature does for free, like cleaning our water and air, pollinating crops, and protecting us from floods



Limit global warming to 1.5°C



Build up Europe's resilience and strategic autonomy, preventing natural disasters and reducing risks to food security



Naturskyddsföreningen



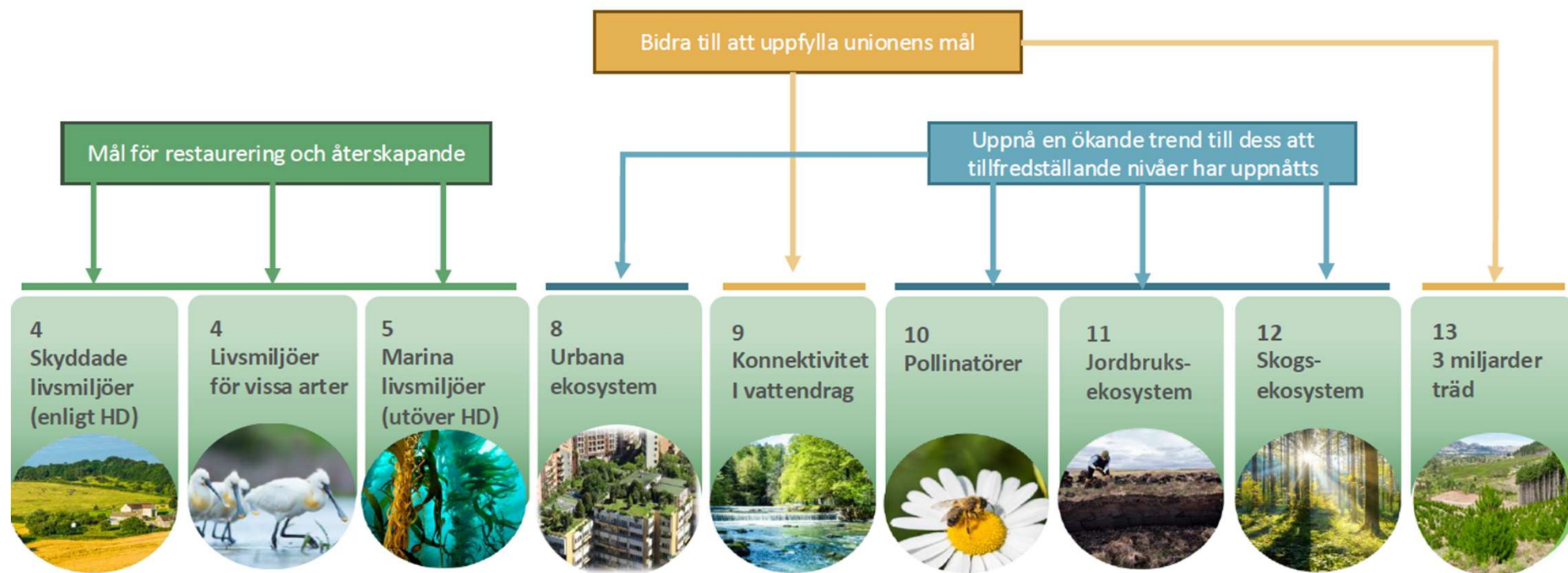
Naturrestaureringsförordningens syfte:

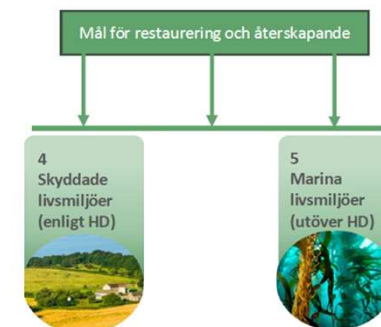
- Bidra till en kontinuerlig, långsiktig och uthållig återhämtning av biologisk mångfald och motståndskraftig natur genom återställande av ekosystem, livsmiljöer och populationer av arter.
- Effektiva restaureringsåtgärder som omfattar minst 20 % av unionens land- och havsområden senast 2030 och alla ekosystem som behöver återställas senast 2050 .
- Bidra till att EU lever upp till centrala delar i sina åtaganden enligt konventionen om biologisk mångfald (stoppa och vända förlusterna biologisk mångfald till 2030, på väg mot full återhämtning 2050)

Ramlagstiftning = krav på medlemsstaterna som själva får ta ställning till vilka styrmedel och vilken lagstiftning som behövs på nationell nivå



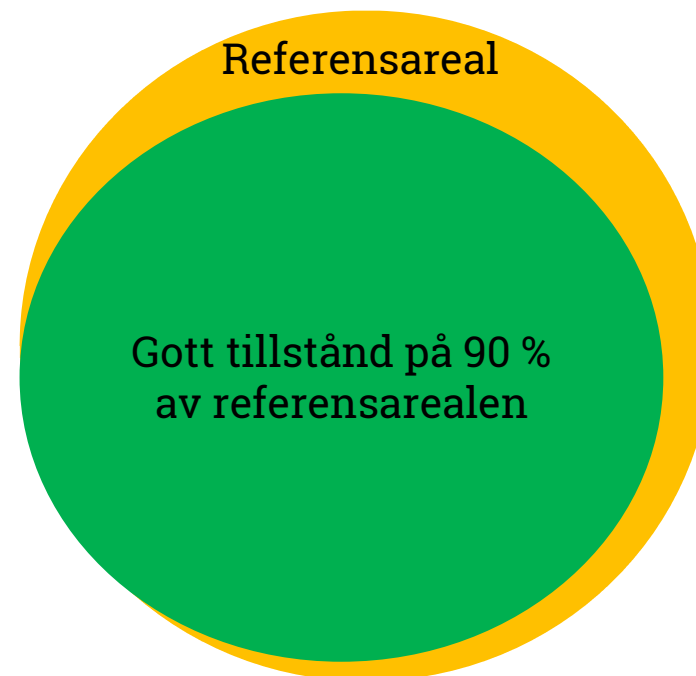
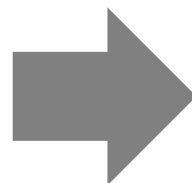
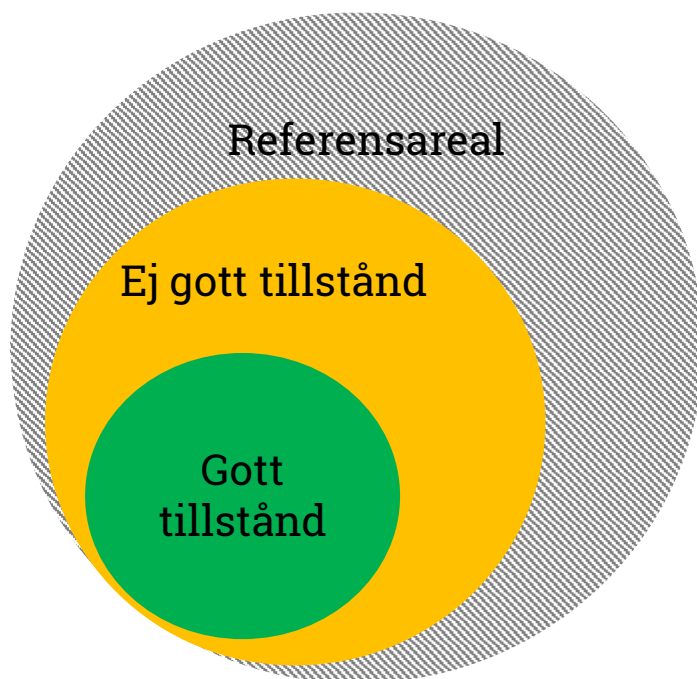
Naturskyddsföreningen





Från dagens läge...

...till gynnsam bevarandestatus



Åtgärder på plats 2050



Naturskyddsföreningen

Krav på att förebygga skador på naturtyper och områden under restaurering i hela landskapet

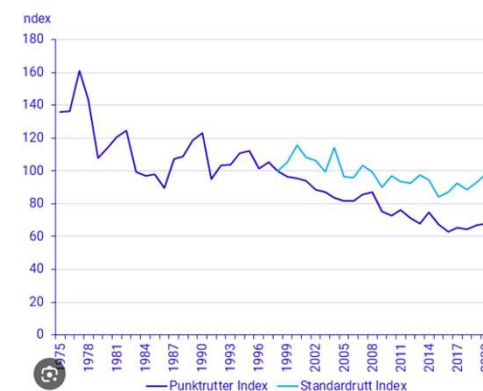
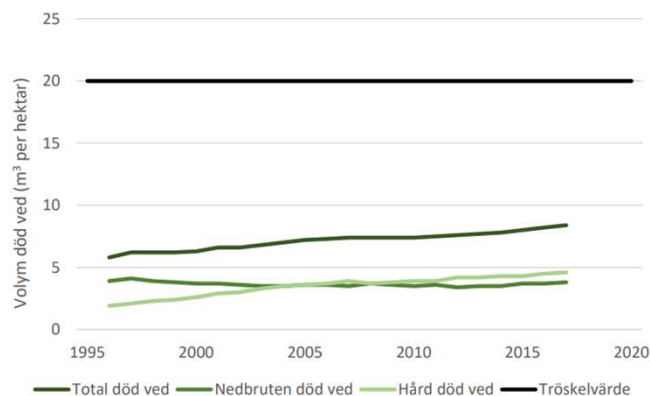
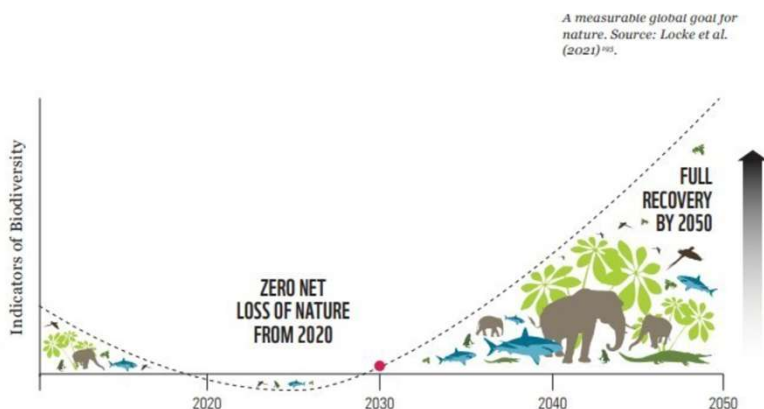
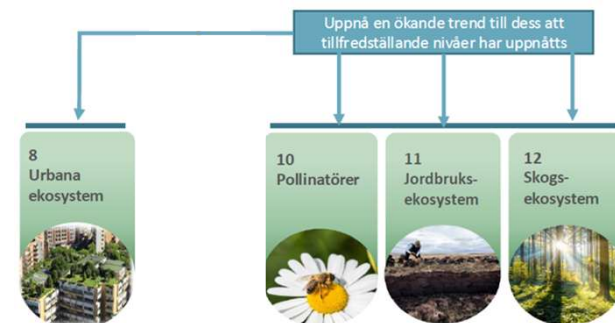
- Medlemsstaterna måste ha ett system för att *förebygga betydande försämring* av statusen där naturtyper och livsmiljöer för utpekade arter finns (även utanför Natura 2000-nätverket).
- Kontinuerlig förbättring i områden som ska restaureras till naturtyp
- Kan inte åberopas för att direkt ifrågasätta/stoppa enskilda åtgärder, men systemet måste som helhet säkerställa ickeförsämring/kontinuerlig förbättring
- Saknas dock inventering av naturtypsförekomster utanför Natura 2000-nätverket idag



Naturskyddsföreningen

"Wider Ecosystems"- Krav på förbättrat tillstånd för indikatorer

- Krav på att vända den negativa utvecklingen för utvalda indikatorer för biologisk mångfald i olika ekosystem till 2030, därefter säkerställa en kontinuerlig förbättring upp till "tillfredsställande nivåer"
- Tillfredsställande nivåer fastställs i nationell restaureringsplan, baserat på vägledning från EU-kommissionen.





Naturskyddsföreningen

Nationella restaureringsplaner- Avgörande!

- Utkast ska tas fram inom två år - granskas därefter av EU-kommissionen – Ska vara helt klara senast 1 sept 2027
- Redovisar **hur** medlemsstaten ska leva upp till förordningens krav
- Redovisar status och fastställer referensarealer för utpekade naturtyper samt tillfredsställande nivåer för indikatorer
- Ska baseras på bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap
- Krav på bred förankring med berörda intressenter och miljöbedömning





Förslag till nationell restaureringsplan och författningsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur

Naturvårdsverket ska tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk samt Boverket, och utifrån inhämtad kunskap och synpunkter från länsstyrelserna, utarbeta ett förslag till en nationell naturrestaureringsplan enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869 samt lämna en konsekvensutredning av planförslaget. I uppdraget ingår även att analysera och föreslå nödvändiga författningsändringar till följd av förordningen samt att lämna en konsekvensutredning av förslagen. I syfte att förslaget till plan och eventuella författningsändringar inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar, i synnerhet för svenska företag, än vad som bedöms nödvändigt ska den flexibilitet som finns i förordningen analyseras och nyttjas till fullo där det är möjligt. För att skydda svenska företags konkurrenskraft i genomförandet av EU-förordningen ska förslaget till plan och eventuella författningsförslag inte gå utöver miniminivån i förordningen.



Rapportering av gynnsam referensareal för livsmiljötyper i art- och habitatdirektivet

Naturvårdsverket ska vid 2025 års rapportering enligt artikel 17 art- och habitatdirektivet rapportera gynnsam referensareal för livsmiljötyper med utgångspunkt i slutredovisningen av regeringsuppdraget Översyn av referensarealer (ärendenummer NV-11038-22) men med följande tillägg. För hävdade gräsmarker ska myndigheten rapportera gynnsam referensareal som okänd för alla livsmiljötyper där nuvarande areal inte bedöms motsvara gynnsam referensareal och för skogliga livsmiljötyper ska myndigheten rapportera faktisk areal av livsmiljötyperna vid Sveriges EU-inträde.

Revidering av vägledning för skogliga livsmiljötyper i art- och habitatdirektivet

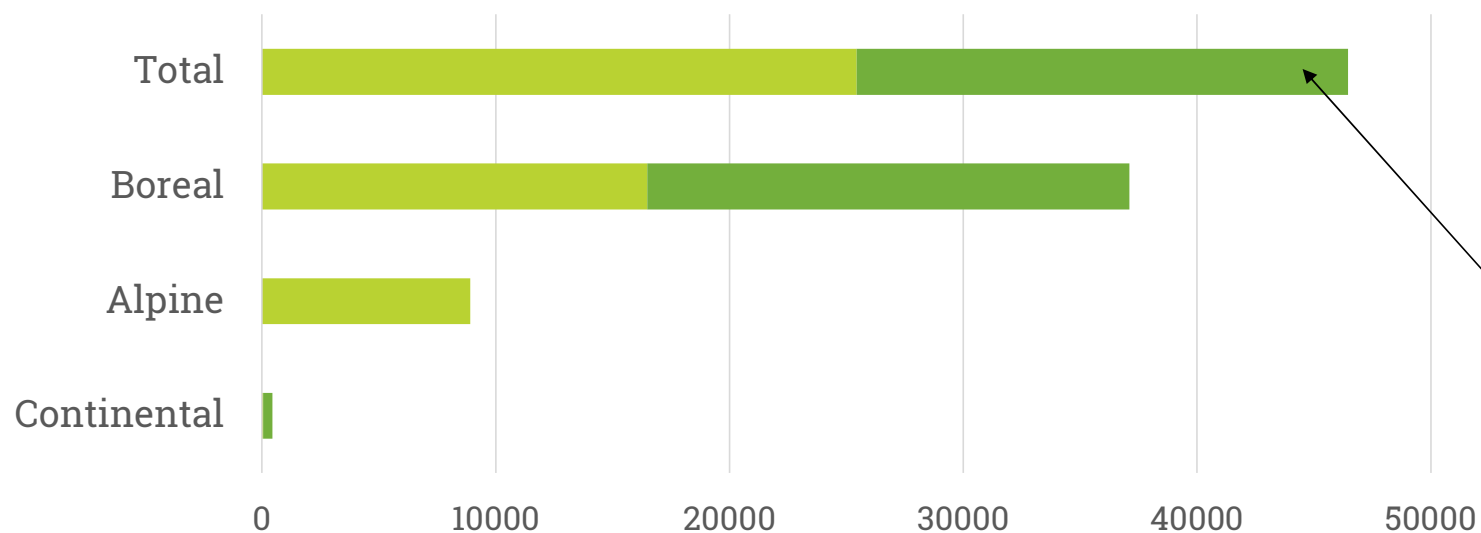
Naturvårdsverket ska i samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet och Skogsstyrelsen se över de nationella naturtypsvisa vägledningarna för livsmiljötyperna västlig taiga (EU-kod 9010) och näringsrik granskog (9050) i art- och habitatdirektivets bilaga 1 så att Sveriges uttolkning av livsmiljötyperna inte bidrar till en tillämpning som går utöver miniminivån i EU-direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer och vilda djur och växter och förordning (EU) 2024/1991 om restaurering av natur. För att uppfylla detta syfte och kvalitetssäkra den svenska uttolkningen av livsmiljötyperna ska en jämförelse ske med uttolkningen av livsmiljötyperna i andra jämförbara medlemsstater. Översynen ska ta sin utgångspunkt i en myndighetsgemensam analys av dels hur nuvarande svenska naturtypsvisa vägledningarna för dessa skogliga livsmiljötyper förhåller sig till aktuell version av EU:s tolkningsmanual för livsmiljötyper samt andra jämförbara medlemsstaters motsvarande vägledningarna, dels hur nuvarande tillämpning av vägledningarna påverkar svenska företags konkurrenskraft med avseende på regelbörda, administrativa kostnader och andra fullgörandekostnader.

I uppdraget ingår även att göra fördjupade analyser av det ekologiska bidraget från skogsområden i det brukade skogslandskapet som inte är livsmiljötyp och utifrån dessa analyser samt baserat på de uppdaterade naturtypsvisa vägledningarna ta fram förslag på hur en reviderad gynnsam referensareal för skogliga livsmiljötyper skulle se ut. I analysen bör ansatsen om ekologiskt bidrag från det brukade skogslandskapet tillämpas i alla relevanta skogliga livsmiljötyper och biogeografiska regioner. Förutsättningar och antaganden som använts i ansatsen ska redovisas.



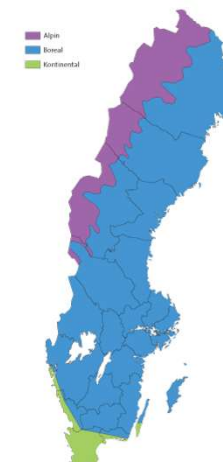
Naturskyddsföreningen

9010 Taiga area (SE 2019 reporting)

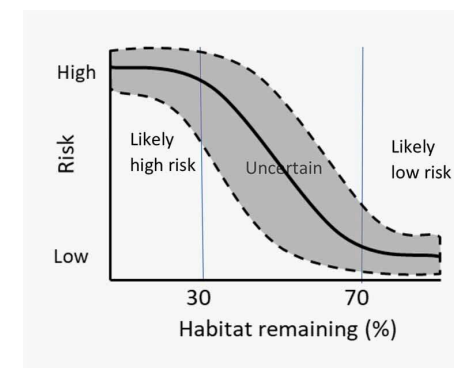


■ Current area (km²) ■ Re-establishment requirement (km²)

Area based on Swedish EPA review of Favourable reference areas (2024)



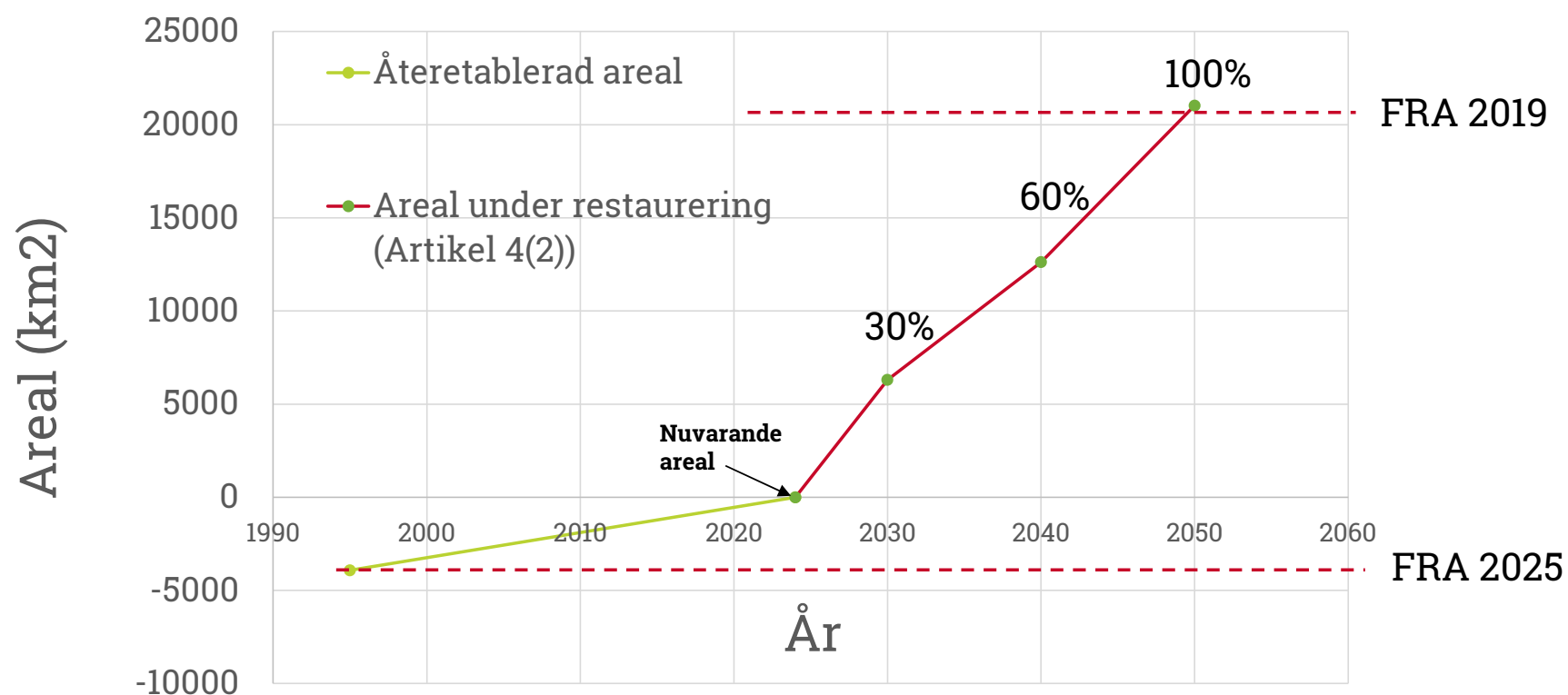
21 000 km²





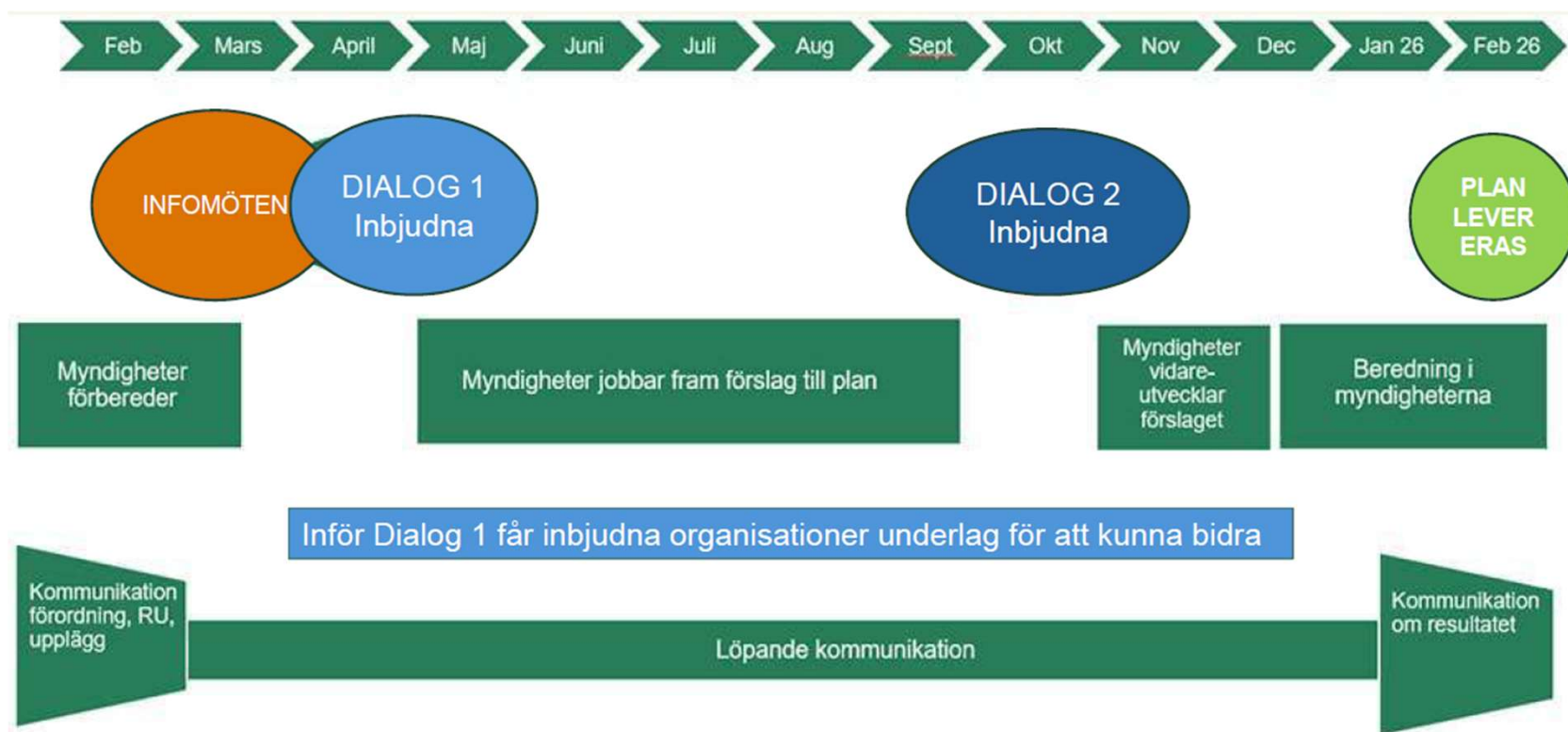
Naturskyddsföreningen

Återetableringskrav Taiga





Myndigheternas arbete med Nationell Restaureringsplan (NRP)



Process Nationell Restaureringsplan (NRP)

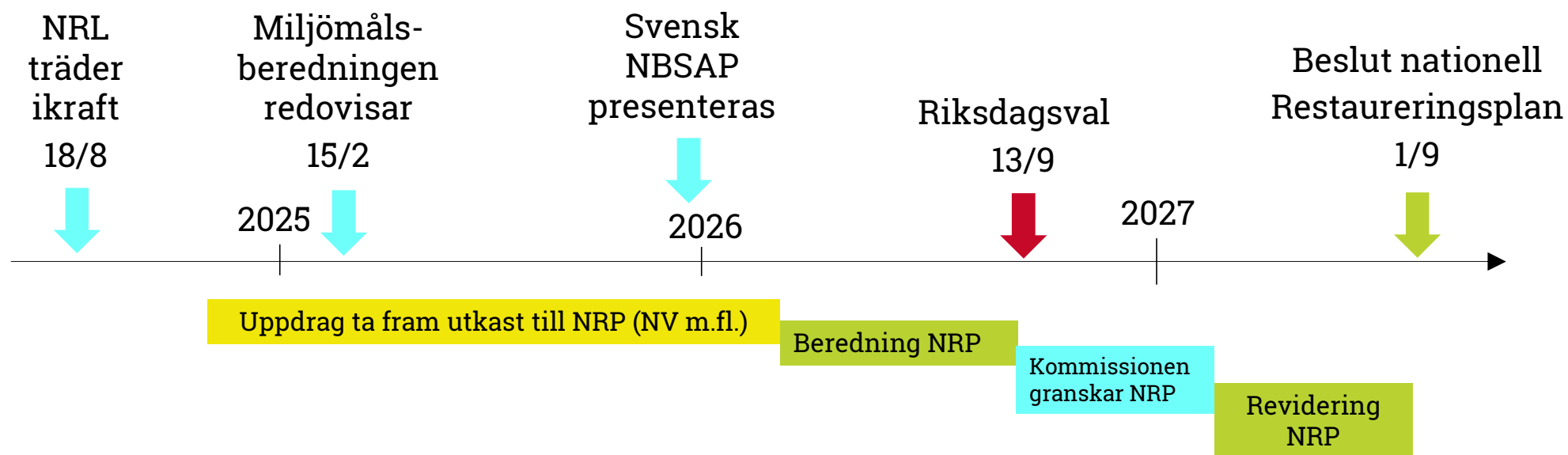
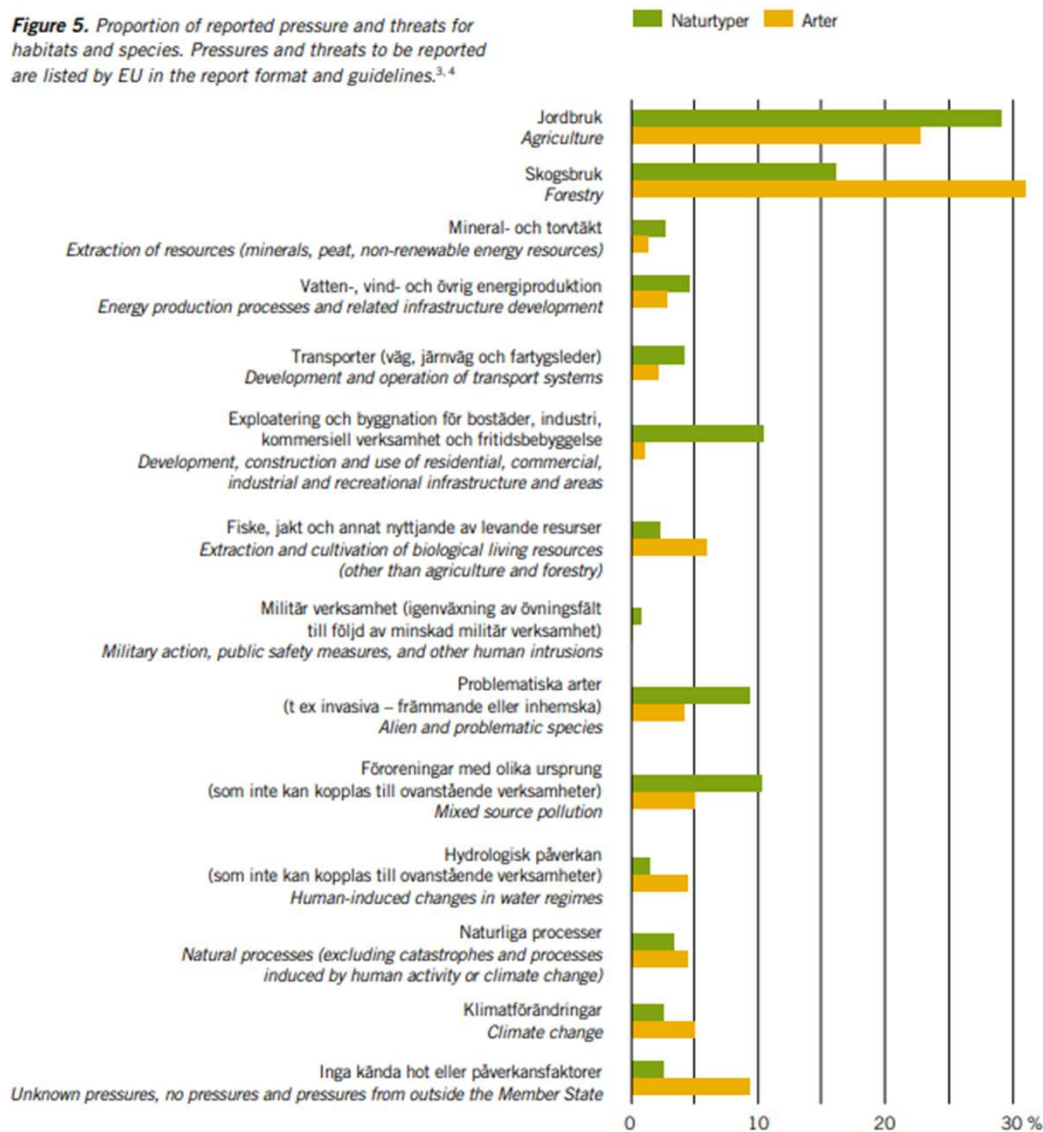


Figure 5. Proportion of reported pressure and threats for habitats and species. Pressures and threats to be reported are listed by EU in the report format and guidelines.^{3,4}

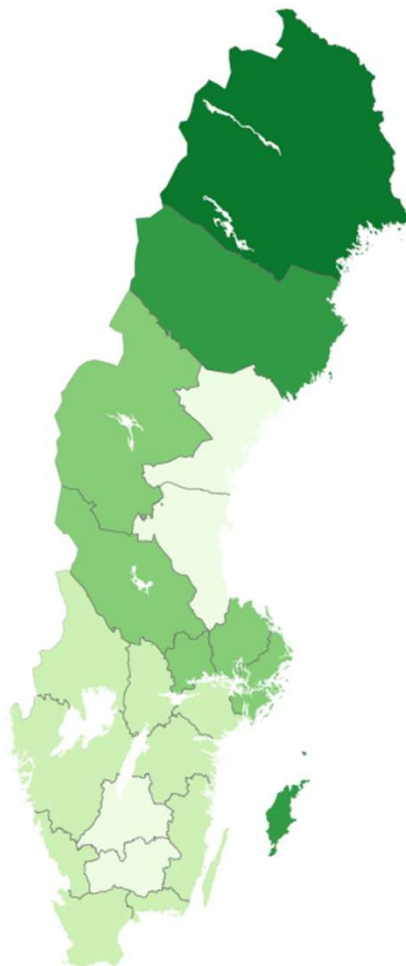
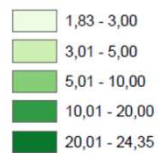


Vägen till målen

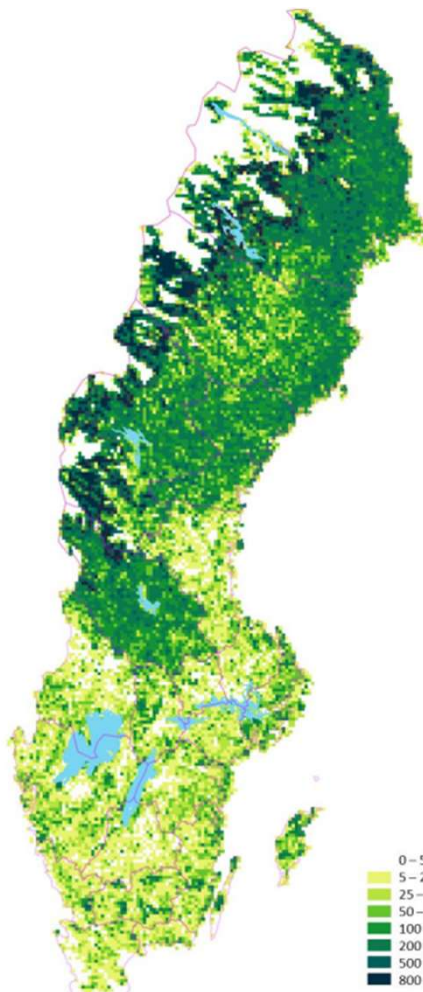
- Hantera drivkrafterna som lett fram till dagens situation (miljöskadliga subventioner, PPP, bristande lagstiftning)
- Ställ om skogs- och jordbruk (styrmedel inom EU och nationellt)
- Öka kraven på och mobilisera olika sektorer att ta ansvar för sin del i problemet
- Mer pengar till naturvård (både från EU, statsbudget och privat sektor)
- Klimatomställning och klimatanpassning
- Rätt åtgärd på rätt plats!

Andel i procent:

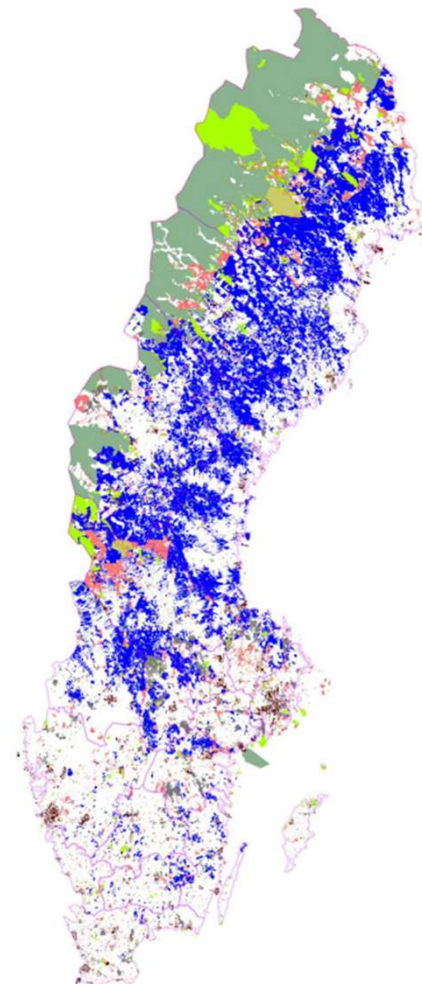
- Skyddad skogsareal av total skogsareal per län



Andel av skogsmarksarealen som är skyddad



Ej skyddad fältinventerad naturskog och sannolik kontinuitetsskog (NV & SKS)



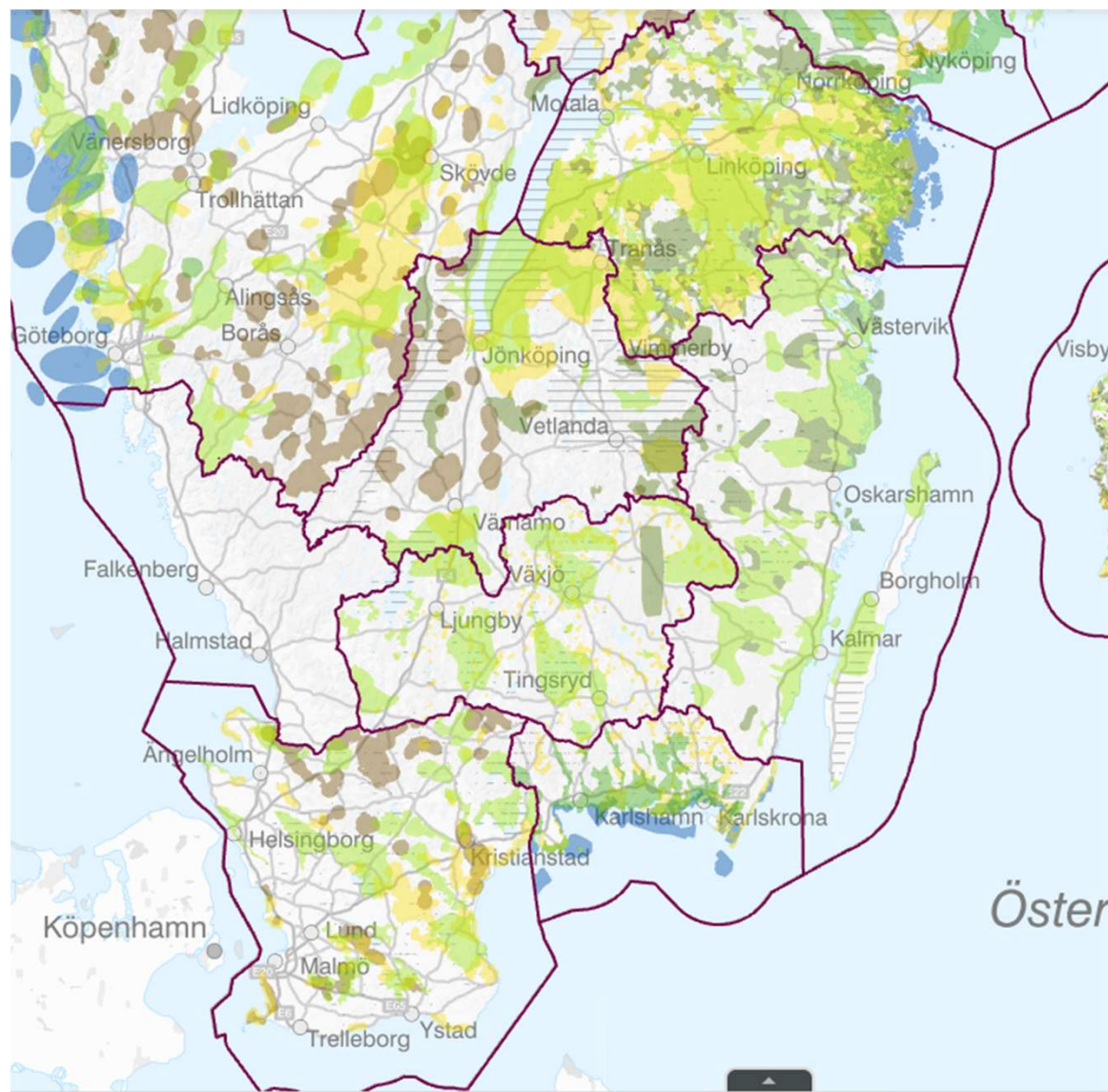
Större markägares markinnehav



Naturskyddsföreningen

Grön infrastruktur:

- Regeringsuppdrag om regionala handlingsplaner för grön infrastruktur 2015-2018
- Analyser, avgränsning och beskrivning av värdestrakter för olika ekosystem
- Viktigt att bygga vidare på och utveckla detta arbete



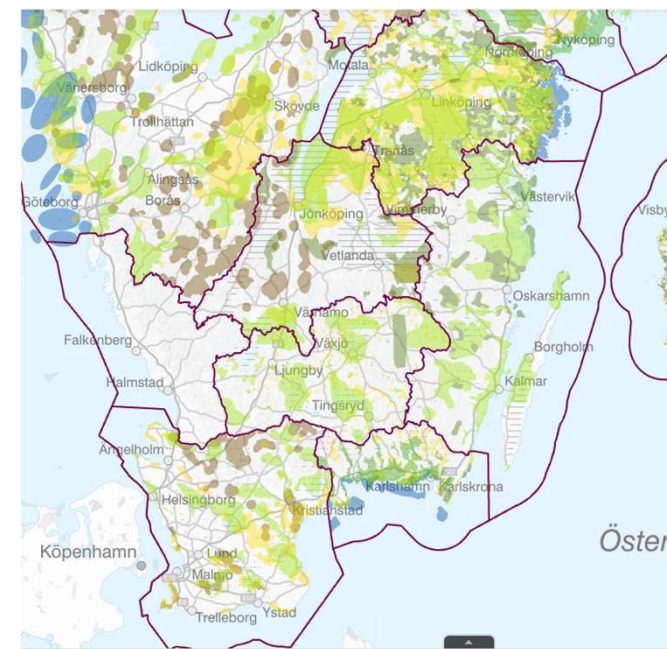


Insatser där grundläggande ekologisk funktionalitet saknas (utarmade landskap)

Medlemsstaterna ska identifiera och kartlägga de jordbruks- och skogsområden som är i behov av restaurering, särskilt de områden som till följd av intensifiering eller andra förvaltningsfaktorer behöver ökad konnektivitet och ett mer varierat landskap.

Värdetraktskartans "vita fläckar"?

- Helåkerslandskap
- Ungskogslandskap, "granåkrar"
- ...





Avgörande frågor för arbetet framåt:

- Beredning av Miljömålsberedningens förslag till strategi och åtgärder för att uppfylla kraven (tyvärr otillräcklig)
- Ambitionsnivå på myndigheternas förslag till restaureringsplan
- Finansieringsfrågan (EU:s jordbruksstöd, långtidsbudget, statsbudget, nya finansieringslösningar)
- Hur tuffa kommer EU-kommissionen vara vid granskningen av planerna?
- Vända narrativet när det gäller restaurering (visa på synergier och positiva effekter på andra samhällsintressen, bredare allianser)
- Regional och lokal förankring av genomförandearbetet- regionala planer?



Naturskyddsföreningen

Planerade aktiviteter för att stärka lokalt och regionalt arbete

- Webinarium 28 oktober
Fokus på utkastet till nationell restaureringsplan
- Regionala (Götaland/Svealand/Norrland) seminarier november-januari
Fokus på hur vi kan växla upp arbetet med naturrestaurering på regional och lokal nivå (samarrangeras med länsförbund och regionala verksamhetsutvecklare)
- Nationell konferens om naturrestaurering (prel. mars 2026)
Fokus på att bredda engagemanget för naturrestaurering hos olika aktörer i samhället, visa upp positiva exempel från landet och lyfta behovet av en ambitiös nationell restaureringsplan.

